

Венді Лауер

**Творення нацистської імперії та
Голокост в Україні**

Wendy Lower

**Nazi Empire-Building and the
Holocaust in Ukraine**

The University of
North Carolina Press
Chapel Hill

*Published in association
with the*
United States
Holocaust Memorial
Museum

© 2005

The University of
North Carolina Press
All rights reserved

Венді Лауер

Творення нацистської імперії та
Голокост в Україні

Київ
2010

УДК 94 (447)
ББК 63.3 (0) 61
П 28

Лауер, Венді.

Творення нацистської імперії та Голокост в Україні / Пер. з англ. С. Коломіїця, Є. Ровного. – К.: Зовнішторгвидав України; Український центр вивчення історії Голокосту, 2010. – 368 с.

ISBN 978-966-8274-24-4

У монографії «Творення нацистської імперії та Голокост в Україні» дослідниця Венді Лауер, зосереджуючи свою увагу на житомирському регіоні і поєднуючи в одне ціле німецькі та радянські архівні документи, щоденники, мемуари та особисті свідчення, дає найповнішу з наявних на цей час оцінку нацистської колонізації, окупаційної політики та Голокосту в Україні.

Хоча нацистська верхівка черпала колоніальні амбіції з європейських моделей, загарбання України нацистами, як демонструє В. Лауер, було безпрецедентною спробою побудови імперії, в якій насилля, расизм, антисемітизм та мілітаризм проникли в усі аспекти щоденного життя. Житомирщина, важлива платформа для нацистської верхівки, слугувала також місцем для створення Гімлером експериментальної колонії етнічних німців у Гегевальді, де кампанії знищення та геноциду проводились «в ім'я прогресу».

«Управлінці» середнього рівня, як показує В. Лауер, відігравали основну роль у здійсненні масових убивств. Авторка персоналізує місцевих жителів, що брали участь у злочинах, спостерігали за ними, отримували від них зиск, а також борців спротиву. Вона показує, що дії нацистів у регіоні еволюціонували на основі імперської зверхності та амбіційності, ненависті до євреїв, слов'ян та комуністів, кар'єризму та прагматизму, жадібності та страху. У своєму аналізі В. Лауер переносить увагу із самої Німеччини на східні аванпости Райху, де режим відверто виявив свої головні погляди та цілі.

Публікацію книги здійснено видавництвом «Зовнішторгвидав України» та Українським центром вивчення історії Голокосту за підтримки Програми «МАТРА» Міністерства закордонних справ Королівства Нідерландів, Будинку Анни Франк та Фонду проєктів центрально- та східноєвропейського видавництва (Амстердам)

This publication was made possible due to the support of «MATRA» Program of the Ministry of Foreign Affairs of the Netherlands, Anne Frank House, and Fund for Central and East European Book Projects (Amsterdam)

Науковий редактор: Михайло Тяглий

Літературний редактор: Ярослав Карпюк

Ілюстрації на обгортці: вгорі – люб'язно надано The United States Holocaust Memorial Museum (James Blevins), № 60407; внизу – надано Ullstein Bild, № 00438222.

© The University of North Carolina Press, 2005

© Український центр вивчення історії Голокосту, 2010

© ДГВП «Зовнішторгвидав України», 2010

© С. Коломієць, Є. Ровний, переклад, 2010

Матерям і дочкам родини Цилюг:

Гіті Малік (нар. у Любарі у 1909 р.),

*Рахілі Степанській (нар. у Любарі у 1901 р.,
вбита у Бабиному Яру 29 вересня 1941 р.),*

*Любі Степанській (нар. у Сарапулі у 1926 р.,
вбита у Бабиному Яру 29 вересня 1941 р.),*

Клавдії Малік (нар. у Новоград-Волинському у 1937 р.)

